

Учреждение «Зональный государственный архив в г. Новогрудке»

Выдающиеся люди Беларуси

Костюк Михаил Павлович

(26.03.1940 – 05.02.2019)

учёный-историк, академик Национальной
академии наук Республики Беларусь,
доктор исторических наук, профессор.

к 85-летию со дня рождения

Новогрудок, 2025

Михаил Павлович Костюк родился 26 марта 1940 года в деревне Мостище Новогрудского района Гродненской области в крестьянской семье. Учился в Мостищенской начальной школе, с 1951 по 1954 гг. – в неполной средней школе в д. Ретемля. Окончив с отличием школу, поступил в Новогрудское педагогическое училище. В 1958 году, после успешного окончания училища, М. П. Костюк продолжил учебу на историко-филологическом факультете Гродненского педагогического института.

В 1963 году М. П. Костюк приехал по распределению в Новогрудский район и был назначен директором Косодворской восьмилетней школы. В 1965 году вернулся в Гродно, где возглавлял комсомольскую организацию Гродненского пединститута. В 1966 году М. П. Костюк поступил в аспирантуру Института истории АН БССР, связав всю дальнейшую жизнь с научной работой. В 1969 году молодой ученый защитил кандидатскую диссертацию о трудовой активности колхозного крестьянства Беларуси в 1933–1940 гг., а в 1980 году – докторскую диссертацию. В июле 1981 года М.П.Костюк был назначен заместителем директора Института истории АН БССР, с 1989 по 1999 гг. являлся директором института. В 1996 году избран академиком Национальной академии Республики Беларусь. Под руководством М. П. Костюка осуществлялось исследование многих вопросов белорусской истории, значительно расширились и развивались связи с научными центрами других государств. М. П. Костюк активно участвовал в подготовке квалифицированных кадров для исторической науки. Им подготовлено свыше 20 кандидатов исторических наук и проведено консультирование при подготовке ряда докторских диссертаций. М.П.Костюк является автором более 250 научных трудов об актуальных проблемах отечественной истории, в том числе исследовал вопросы национально-государственного строительства, истории рабочего класса и интеллигенции, участвовал в изучении истории белорусской диаспоры в Сибири.

Указом Президента Республики Беларусь от 8 сентября 2010 г. № 474 за многолетний плодотворный труд и высокий профессионализм М.П.Костюк был награжден медалью Франциска Скорины.

Несмотря на загруженность, связанную с активной общественной и научной деятельностью, М.П.Костюк всегда находил время и уделял внимание своей малой родине – Новогрудчине. Он принял непосредственное участие в подготовке и издании книги «Память. Новогрудский район», фундаментального издания «История Новогрудка – из глубин веков до наших дней», в организации научно-практических конференций «Навагрудскія чытанні».

В 2009 году решением Новогрудского районного исполнительного комитета и президиума Новогрудского районного Совета депутатов М.П.Костюк был занесен в Книгу Славы Новогрудского района, а в 2010 году стал Почетным гражданином Новогрудского района.

М.П.Костюк умер 5 февраля 2019 года.

Асаблівыя пачуцці захоўвае большасць людзей да сваіх родных мясцін, тых куточкаў зямлі, дзе яны нарадзіліся і выраслі, адкуль пайшлі ў жыццёвую дарогу. Гэтыя пачуцці абумоўлены шмат якімі акалічнасцямі. Тут усё, што звязана з дзяцінствам – знаёмства з прыродай і людзьмі, першыя жыццёвыя назіранні. Тут і твае карані, на гэтай зямлі жылі і тварылі твае блізкія і далёкія прашчурны. І ты іх нашчадак. Мноства нябачных нітак звязваюць нас з той зямной калыскай, у якой мы з’явіліся на свет. Тысячу і тысячу разоў меў рацыю наш мудры беларускі пясняр Якуб Колас, калі пісаў:

Мой родны кут! Як ты мне мілы,
Забыць цябе не маю сілы...

Такі куточак зямлі ў кожнага свой. Іх непаўторнасць, адметнасць і наша індывідуальнае ўспрыманне ствараюць каларыт адзінага і своеасаблівага ўражання. У той жа час такіх уяўленняў мноства – столькі, колькі нераўнадушных да сваіх родных мясцін людзей. Прыцягненне да гэтых куточкаў, пастаянныя ці нават перыядычныя ўзаемаадносіны з імі робяць нас багацейшымі, як і самыя мясціны. Ад гэтага і грамадства, і ўся наша зямля ўзбагачаюцца і мацнеюць, больш цвёрда і ўпэўнена адчуваюць сябе ў бурлівым жыцці.

...

М.Касцюк

д. Мостище Новогрудского района.

.Фото неполной средней школы в д. Ретемля Новогрудского района., которую в 1954 году окончил Костюк М.П.

МІНІСТЭРСТВА АСВЕТЫ

БССР

ПАСВЕДЧАННЕ

Гэтае пасведчанне выдадзена Касцюку Мисаілу Паўлавічу нарадзіўся ў 1940 годзе, у тым, што ён (яна) навучаўся ў сямігадовай школе в. Ретемля Новогрудскага р-на, Гродзенскай вобл. скончыў поўны курс гэтай школы і выявіў пры выданых паводзінах наступныя веды:

- па роднай мове і літаратурнаму чытанню 5/выдашкі
па рускай мове і літаратурнаму чытанню 5/выдашкі
па арыфметыцы 5/выдашкі
па алгебры 5/выдашкі
па геаметрыі 5/выдашкі
па прыродазнаўству 5/выдашкі
па гісторыі 5/выдашкі
па Канстытуцыі СССР 5/выдашкі
па геаграфіі 5/выдашкі
па фізіцы 5/выдашкі
па хіміі 5/выдашкі
па замежнай мове (німецкай) 5/выдашкі

№ 56164 "5" чэрвеня 1954 г. Дырэктар школы Настаўнікі: А. М. Касцюк

МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ

СВИДЕТЕЛЬСТВО

Настоящее свидетельство выдано Косцюку Мисаілу Паўлавічу родившамуся в 1940 году, в том, что он обучался в семилетней школе в. Ретемля Новогрудского р-на, Гродзенскай обл. окончил полный курс этой школы и обнаружил при выданном поведении следующие знания:

- по родному языку и литературному чтению 5/отлично
по русскому языку и литературному чтению 5/отлично
по арифметике 5/отлично
по алгебре 5/отлично
по геометрии 5/отлично
по естествознанию 5/отлично
по истории 5/отлично
по Конституции СССР 5/отлично
по географии 5/отлично
по физике 5/отлично
по химии 5/отлично
по иностранному языку (немецкому) 5/отлично

№ 56164 "5" июня 1954 г. Директор школы Учитель: А. М. Касцюк

Свидетельство М.П.Косцюка об окончании семилетней школы в д. Ретемля Новогрудского района. Ф.109. Оп.1л. Д.245. Л.32.

Трудовой
25.10.54 Латис

28 1
Директору Новоградского
педагогического училища от ученика
7 класса Костюка
Михаила Павловича
проживающего в деревне
Мостище, Ждановичского
с/с, Новоградского р-на,
Гродненской области.

Заявление.

Прошу дирекцию Новоградского педагогического училища
принять меня на первый курс педагогического училища
потому, что я желаю иметь профессию учителя.

К заявлению прилагаю:

Свидетельство о окончании 7 го класса.

Копию свидетельства о рождении.

Справку о состоянии здоровья.

Справку с места жительства.

3 фотографии.

Автобиографию.

Костюк

Здание по ул. Красноармейской в г. Новоградке, в котором размещалось педагогическое училище

Приказ №288.
по Новогрудскому педагогическому училищу от 7 августа
1954 года.
На основании решения приемной коми-
ссии (протокол №1 от 5 августа 1954г.)
зачислить студентами первого курса
Новогрудского педагогического училища следующие учащиеся:
14. Костюк Михаил Павлович

Приказ директора Новогрудского педагогического училища от 7 августа
1954 г. № 288 о зачислении на первый курс училища Костюка М.П.
Ф.109. Оп.1л. Д.72. Л.76 об, 77.

85 7

МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ
БЕЛОРУССКОЙ ССР

Новогрудское
педагогическое
(наименование техникума, училища или школы)

ул. Красноармейская 1
(адрес техникума, училища или школы)

ЛИЧНАЯ КАРТОЧКА

учащегося Костюк Михаил Павлович
(фамилия, имя и отчество)

Зачислен на 1 курс в группу

по специальности учителя начальной
школы

7 августа 1954 года

Личная карточка учащегося Новогрудского педагогического училища
Костюка М.П. 1954 г. Ф.109. Оп.1л. Д.245. Л.33.

4010
Характеристика.

Костюков Михаил Павлович 1940 г.
да рождения, комсомолец, мест
учащегося, секретарь комсомольского
классного бюро. Тихий, внимательный,
исходный, правдивый, организованный.
Учился на 4-5. Активно участвует
классе в классной самодеятельности
и вообще в работе класса, но самовольно
имеет недостатки в проявлении.

20.11.56 г. К.п.рук. М.П.Костюков

В 1956-57 уч. году так же был секретарем классного
комсомольского бюро. В занятиях поведения и учебно
защитных изменений не проявляет. Материала при-
учающий, но подчас имеет недостатки.

18/11-57. К.п.рук. М.П.Костюков

Приказ № 25

по Новогрудскому педагогическому училищу
от 29 июня 1958 года

На основании решения Государственной квали-
фикационной комиссии от 29 июня 1958 года (протокол
№ 8) выдать дипломы об окончании училища с
привоем звание учителя начальной школы
следующим учащимся четвертого курса:

47 Костюкову Михаилу Павловичу

Надзвычай добрая справа робіцца ў Навагрудскай школе-інтэрнаце. Стварэнне музея – гэта тое, чаго нам нярэдка не хапае не толькі для развіцця краязнаўства, напісання гісторыі ўстаноў, а і для аднаўлення гістарычнай памяці. Яна складваецца, як вядома, з тых многіх кампанентаў жыцця, якія ў розныя часы фарміраваліся ў тых ці іншых калектывах, у тым ліку вучнёўскіх.

Я навучаўся ў Навагрудскім педагагічным вучылішчы ў 1954—1958 гадах. Яно ўяўляла сабою тады адну з навучальных устаноў рэспублікі, дзе рыхтаваліся педагагічныя кадры для пачатковай школы. У ім праходзілі навучанне не меней сотні чалавек, і калі ліквідаваліся суседнія педвучылішчы, як, напрыклад, Лідскае, то заканчваюць вучобу накіроўвалі менавіта ў Навагрудак.

Нашымі выкладчыкамі былі многія выдатныя педагогі і чулыя людзі. У першую чаргу хачу назваць Мікалая Міхайлавіча Жука, сябра народнага песняра Беларусі Якуба Коласа. Выкладаў ён у нас беларускую літаратуру, быў улюбёны ў сваю справу і ў кантэксте выкладання нярэдка раскажваў аб сабе і, у першую чаргу, аб сваім сяброўстве з Якубам Коласам. Гэта адносілася да тых часоў, калі яны настаўнічалі і ўдзельнічалі ў падпольных сходках, пра якія цяпер шырока вядома. Яго апавед быў звычайна яскравым, каларытным, змястоўным і запамінальным.

Вельмі чула ставілася да нас, вучняў, педагог Тацыяна Іванаўна Кукаловіч, чалавек шчырай душы, адданы сваёй справе. Прафесіянальна выкладаў фізіку Кашчэў. Запомніліся, асабліва, пытанні, звязаныя з радыёактыўнасцю, якія ён нам раскрываў. Для таго часу гэта было вельмі нова. Музыкальнае навучанне вялі адданыя сваёй справе людзі – Дыдышка і Фандыбок. Фізкультуру ў нас праводзіў Барабаншчыкаў.

Мы вывучалі прадметы як гуманітарнага, так і тэхнічнага, біялагічнага і іншых напрамкаў. Падрыхтоўка была даволі рознабаковай. Яна ажыццяўлялася пад кіраўніцтвам дырэктара Кавалёвай, якая была патрабавальнай і строгай.

Вучыцца стараліся. Я закончыў навучанне амаль на “выдатна”. Жылі пераважна на прыватных кватэрах. У корпусе было толькі некалькі пакояў, якія выкарыстоўваліся пад інтэрнат. Часамі ладзіліся танцавальныя вечары.

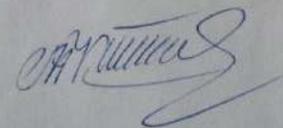
У вучылішчы сябраваў, у першую чаргу, з Мікалаем Мікалаевічам Жураўлём. Ён затым стаў ваенным, генерал-маёрам. З намі былі аднакурснікі – Уладзімір Яфімчык, Іван Кавальчук, Віталь Бартон, пераведзены з Лідскага педвучылішча ў сувязі з яго закрыццём, а таксама Вера Кветка, Зоя Квачанюк, Ліля Сазонава і іншыя.

З выпускнікоў нашых і іншых гадоў вядомымі людзьмі сталі Яўген Канстанцінавіч Новік – доктар гістарычных навук, прафесар, загадчык кафедры Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта інфарматыкі і радыёэлектронікі, Генадзь Сямёнавіч Марцуль – кандыдат гістарычных навук, прафесар гэтага ж універсітэта, згаданы Віталь Іванавіч Бартон – кандыдат філасофскіх навук, дацэнт Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта, Мікалай Петрыкевіч – кандыдат філалагічных навук, дацэнт Гродзенскага педагагічнага ўніверсітэта імя Я.Купалы. Іван Іванавіч Качан на працягу доўгага часу ўзначальваў адзел народнай адукацыі Навагрудскага райвыканкама. Вядомымі людзьмі сталі таксама іншыя выпускнікі нашага педвучылішча.

Мінула нямала гадоў, але цёплыя пачуцці аб вучобе захоўваюцца. Думаю, і нават ведаю, што не толькі ў мяне. І вельмі добра, што нашыя справы, як можна меркаваць, працягваюцца ў цяперашняй Навагрудскай школе-інтэрнаце.

Стварэнне музея – гэта ў першую чаргу пераемнасць традыцый. І калі яны жывуць і памнажаюцца, дык гэта добры падмурак для таго, каб была пераемнасць пакаленняў і каб у нашай памяці жыло ўсё тое лепшае, што звязана з нашым юнацтвам і іншымі этапамі жыцця.

Доктар гістарычных навук,
прафесар, акадэмік Нацыянальнай
Акадэміі навук Беларусі, загадчык
аддзела Інстытута гісторыі НАН
Беларусі

КАСЦЮК Міхаіл Паўлавіч –
выпускнік Навагрудскага
педвучылішча 1958 г.,
у 1988—1999 гадах – дырэктар
Інстытута гісторыі НАН
Беларусі.

Верасень 2006 г.

Приказ № 74
по Новогрудскому району от 16 августа 1963 года
§ 1
§ 5
Назначить Костюка Михаила Фабловича директором Косодворской восьмилетней школы с 15 августа 1963 года с оплатой подвешивания.
Зав. районо Дитинин (Марченко)

Из приказа заведующего отделом народного образования исполнительного комитета Новогрудского районного Совета депутатов трудящихся от 16.08.1963 № 74 о назначении Костюка М.П. директором Косодворской восьмилетней школы.
Ф.165.Оп.1л.Д.137.Л.82об.

Приказ № 120
по Новогрудскому району от 28 октября 1964 года
§ 3
Освободить Костюка Михаила Фабловича от занимаемой должности директора Косодворской восьмилетней школы с 1 ноября 1964 года в связи с призывом в Советскую Армию.
Зав. районо Дитинин (Марченко)

Из приказа заведующего отделом народного образования исполнительного комитета Новогрудского районного Совета депутатов трудящихся от 28.10.1964 № 120 об освобождении от должности Костюка М.П. в связи с призывом в Советскую Армию.
Ф.165.Оп.1л.Д.189.Л.46об.

68

Коммунистическая партия Белоруссии

Партийный комитет Новогрудского производственного колхозно-совхозного управления

Новогрудок

Гродненской области

5-53

6. Ноябрь 1964 г.

СЕКРЕТНО.

Экз. № 1

ПРОТОКОЛ № 53

заседания бюро парткома Новогрудского производственного колхозно-совхозного управления

От 27 октября 1964 года.

Председательствовал - Мицкевич.

Присутствовали: члены бюро - Айзенман, Жданович, Кухто, Мурашкевич, Турайкевич.

И.О.пом.секретаря - Юрчик.

Секретарь ОК КПБ - председатель Комитета партгосконтроля тов.Поболь.

1. Постановление первичной парторганизации Негневичского сельского Совета от 26 октября 1964 года о приеме тов.Костюка М.П. кандидатом в члены КПСС.

/Тов.Тарасевич/.

Костюк Михаил Павлович 1940 года рождения, уроженец деревни Мостище Новогрудского района Гродненской области,

69

белорус, из крестьян, образование высшее, директор Косодворской 3-летней школы.

РЕКОМЕНДУЮТ:

1. Авсеенков Владимир Тарасович, член КПСС с 1960 года, партбилет № 08948377, директор Негневичской средней школы, знает тов.Костюка Михаила Павловича по совместной производственной и общественной работе в Негневичском сельском Совете с августа 1963 года.
2. Гнидыякевич Константин Зиновьевич, член КПСС с 1957 года, партбилет № 07849828, председатель Негневичского сельского Совета, знает тов.Костюка Михаила Павловича по производственной и совместной общественной работе в Негневичском сельском Совете с августа 1963 года.
3. Шарпета Иван Петрович, член КПСС с 1958 года, партбилет № 08335051, учитель основ производства Негневичской средней школы, знает тов.Костюка Михаила Павловича по совместной производственной и общественной работе в Негневичском сельском Совете с августа 1963 года.

Бюро парткома п о с т а н о в л я е т :

Утвердить постановление первичной парторганизации Негневичского сельского Совета от 26 октября 1964 года.

Принять тов.Костюка Михаила Павловича кандидатом в члены КПСС.

Секретарь парткома Новогрудского производственного колхозно-совхозного управления:

В.Мицкевич

/В.Мицкевич/.

Отп. 2 экз.
Экз. №1 - в дело.
Экз. №2 - ОК КПБ
Отп. ВЛ
2.XI.1964г.

110

Из протокола заседания бюро парткома Новогрудского производственного колхозно-совхозного управления от 27.10.1964 № 53 о приеме Костюка Михаила Павловича кандидатом в члены КПСС. ГАОО. Ф. 5922. Оп. 3. Д. 6. Л. 68, 69, 110.

Гродненский государственный университет имени Янки Купалы до 1978 года функционировал как Гродненский педагогический институт. Здесь в 1958-1963 гг. учился, а в 1965-1966 гг. работал Костюк М.П.

Выписка из протокола № 13 заседания комитета комсомола Гродненского пединститута от 7 сентября 1966 года.
ГАОО. Ф. 2. Оп. 34. Д. 181. Л. 7.

7

ВЫПИСКА
из протокола № 13
заседания комитета комсомола Гродненского пединститута
от 7-го сентября 1966 года.

СЛУШАЛИ: О рекомендации в члены КПСС секретаря комсомольской организации КОСТЮКА Михаила Павловича, 1940 года рождения, белорус, уроженец д. Мостище Новогрудского района.

КОСТЮК Михаил Павлович работает секретарём комитета комсомола Гродненского пединститута с сентября месяца 1965 года. За время работы он зарекомендовал себя хорошим организатором, чутким товарищем. Комсомольская организация института за это время пределала большую работу по воспитанию своих членов.

КОСТЮК М.П. неоднократно на протяжении года выступал перед комсомольскими организациями города с докладами о решениях 23 съезда ЛКСМБ и 14 съезда ВЛКСМ.

КОСТЮК М.П. постоянно работает над повышением своего политического и общеобразовательного уровня. Пользуется заслуженным авторитетом среди преподавателей института и студентов.

ПОСТАНОВИЛИ: Рекомендовать КОСТЮКА Михаила Павловича в члены КПСС.

Зам. секретаря
комитета комсомола

/П. РЫБАК /

Пролетарии всех стран, соединяйтесь!

ЛЕНИНСКИЙ КОМУНИСТИЧЕСКИЙ СОЮЗ МОЛОДЕЖИ БЕЛОРУССИИ

ГРОДНЕНСКИЙ ОБЛАСТНОЙ КОМИТЕТ

С Е К Р Е Т Н О .

П Р О Т О К О Л № 9

заседания бюро Гродненского обкома ЛКСМБ

от 28 ноября 1965 года

Присутствовали члены бюро: т.т. НАГОТКО, НЕРАД, КОБРИН,
СВЯГОДНИК, КАПЛУНОВА,
АНДРЕЕВСКИЙ, ЮРГЕЛЬ.

Зав. общим сектором - ПЕТРОВА.

1. О проведении III Пленума обкома ЛКСМБ.

Бюро обкома ЛКСМБ П О С Т А Н О В Л Я Е Т:

1. Провести очередной III Пленум Гродненского обкома ЛКСМБ
30 ноября 1965 года с повесткой дня:

1. Об улучшении деятельности и повышении авторитета первичной комсомольской организации.

2. Организационный вопрос.

2. Поручить финхозсектору обкома ЛКСМБ (тов. ЛАПИЦКАЯ Э.П.)
решить вопросы финансирования и размещения участников Пленума.

3. Просить бюро обкома КПБ утвердить данное постановление.

21.0 т.т. КУЗНЕЦОВЕ А.К. и КОСТЮКЕ М.П.

Освободить тов. КУЗНЕЦОВА Александра Куприяновича от занимаемой должности секретаря комитета комсомола Гродненского пединститута в связи с уходом на учебу.

Утвердить тов. КОСТЮКА Михаила Павловича секретарем комитета комсомола Гродненского пединститута.

Просить бюро ЦК ЛКСМБ утвердить данное решение.

Н.М.

СЕКРЕТАРЬ ГРОДНЕНСКОГО
ОБКОМА ЛКСМБ

Э. Наготко

(Э. НАГОТКО)

Из протокола заседания бюро Гродненского горкома ЛКСМБ от 28.11.1965 № 9 об утверждении Костюка Михаила Павловича секретарем комитета комсомола Гродненского пединститута.

ГАОО. Ф. 20. Оп. 17. Д. 6. Л. 151, 163, 167.

29
ГРОДНЕНСКИЙ ГОРОДСКОЙ КОМИТЕТ
КОММУНИСТИЧЕСКОЙ ПАРТИИ БЕЛОРУССИИ

гор. Гродно, Гродненская обл.

от _____ 1966 г.

С е к р е т н о .

Экз № I

П Р О Т О К О Л № 23

ЗАСЕДАНИЯ БЮРО ГРОДНЕНСКОГО ГОРКОМА КП БЕЛОРУССИИ

от 23 сентября 1966 года.

ПРЕДСЕДАТЕЛЬСТВОВАЛ секретарь ГК КПБ т.МОГИЛЬНИЦКИЙ А.И.

ПРИСУТСТВОВАЛИ члены бюро ГК КПБ т.т.АНДРЕЕВСКИЙ С.М.,
БРАГИН А.Е.,ЗОБНИНСКАЯ А.Д.,
КОЛОЦЕЙ Н.Е.,ЧЕБУРЕЕВ Е.Г.

Инструктор ОК КПБ - КУРИЛО Н.А.

Инструкторы ГК КПБ т.т.ВАЛЬКО
И.И.,ДЕМБОВСКИЙ Т.И.,РАЗГУЛЯЕ-
ВА Т.И.

Прокурор г.Гродно т.ТРЕТЬЯКОВ
Б.И.

Пом.секретаря ГК КПБ-АНИКИНА Л.Т

58
- 30 -

29. Постановление первичной партийной организации педин-
ститута от 16 сентября 1966 года о приеме в члены КПСС
тов.КОСТЮКА М.П.

(Докладывает секретарь парторганиза-
ции пединститута т.Мартиросов,
т.Костюк присутствует).

КОСТЮК Михаил Павлович 1940 года рождения, белорус, обра-
зование высшее, служащий, кандидат в члены КПСС с октября
1964 года, работает освобожденным секретарем комитета
комсомола пединститута.

Рекомендуют:

1. МАРТИРОСОВ Гурген Амирханович, член КПСС
с 1945 года, партбилет № 00601234, знает
по совместной производственной и общест-
венной работе с сентября 1965 года.
2. ЗАХАРЕНКО Дмитрий Максимович, член КПСС
с 1946 года, партбилет № 05848491, знает
по совместной производственной и обществен-
ной работе с сентября 1965 года.
3. Комитет комсомола Гродненского пединститу-
та от 7 сентября 1966 года.

Бюро горкома КПБ ПОСТАНОВЛЯЕТ:

Утвердить решение первичной партийной организации пед-
института от 16 сентября 1966 года, принять тов.КОСТЮКА
Михаила Павловича в члены КПСС.

СЕКРЕТАРЬ ГРОДНЕНСКОГО
ГОРКОМА КПБ

(А.МОГИЛЬНИЦКИЙ)

пт-3.

Из протокола заседания бюро Гродненского горкома КПБ от 23.09.1966 № 23 об утверждении решения первичной партийной организации пединститута о приеме в члены КПСС Костюка Михаила Павловича. ГАОО. Ф. 2. Оп. 35. Д. 18. Л. 29, 58, 85.

АКАДЭМІЯ НАВУК
БЕЛАРУСІ

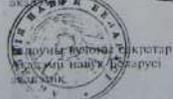
НА ПАДСТАВЕ СТАТУТА
АКАДЭМІІ НАВУК БЕЛАРУСІ

КАСЦЮК
МІХАІЛ ПАЎЛАВІЧ

ВЫБРАНЫ
АКАДЭМІКАМ
АКАДЭМІІ НАВУК БЕЛАРУСІ
ПА АДЗЯЛЕННЮ
ГУМАНІТАРНЫХ НАВУК
І МАСТАЦТВАЎ

19 снежня 1996

Прэзідэнт
Акадэміі навук Беларусі
Л. М. СУШЧЭНЯ

Секратар
Акадэміі навук Беларусі
А. М. ГАНЧАРЭНКА

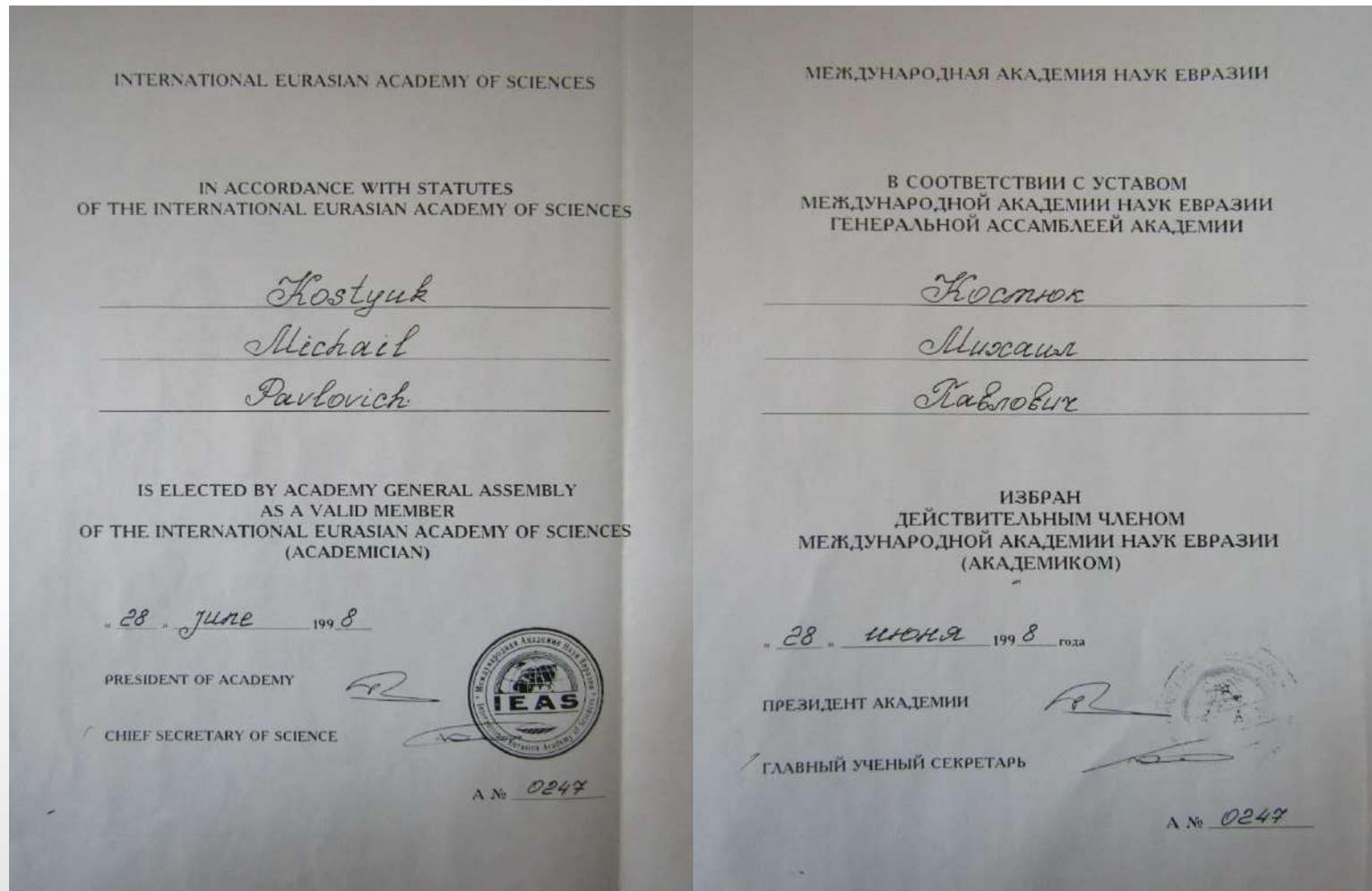
АКАДЭМІЯ НАВУК БЕЛАРУСІ

ДЫПЛОМ

Копия Диплома академика Академии наук Беларуси
Костюка М.П. 1996 г.
Из фондов ГУК «Новогрудский историко-краеведческий
музей»

Институт истории Национальной академии наук Беларуси

Копия Диплома действительного члена Международной академии наук Евразии Костюка М.П.1998 г.
Из фондов ГУК «Новогрудский историко-краеведческий музей»

Труды Костюка М.П.

М. П. Костюк. Идейно-политическое воспитание крестьянства.— Минск : Беларусь, 1979. — 254 с.

М. П. Костюк. Трудовой вклад крестьянства в победу и упрочение социализма. — Минск : Наука и техника, 1986. — 239 с.

М.П.Касюк. Большавицкая сістэма ўлады на Беларусі / М. П. Касцюк. — Мінск : ВП «Экаперспектыва», 2000. — 307 с.

М. П. Касцюк. Нарыс гісторыі беларускай дзяржаўнасці : XX стагоддзе . — Мінск : Беларуская навука, 2008. — 614 с.

УКАЗ ПРЭЗІДЭНТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

8 верасня 2010 г. № 474

Аб узнагароджанні дзяржаўнымі ўзнагародамі Рэспублікі Беларусь

За шматгадовую плённую працу, высокі прафесіяналізм, узорнае выкананне
воінскага абавязку, асабістую мужнасць і адвагу, значны асабісты ўклад у газіфікацыю
рэспублікі, развіццё спорту, прамысловасці, адукацыі, культуры, дзяржаўнай статыстыкі,
фармацэўтычнай галіны:

1. Узнагародзіць:

...

медалём Францыска Скарыны

Касцюка
Міхаіла Паўлавіча

– галоўнага навуковага супрацоўніка дзяржаўнай навуковай
установы «Інстытут гісторыі Нацыянальнай акадэміі
наук Беларусі»

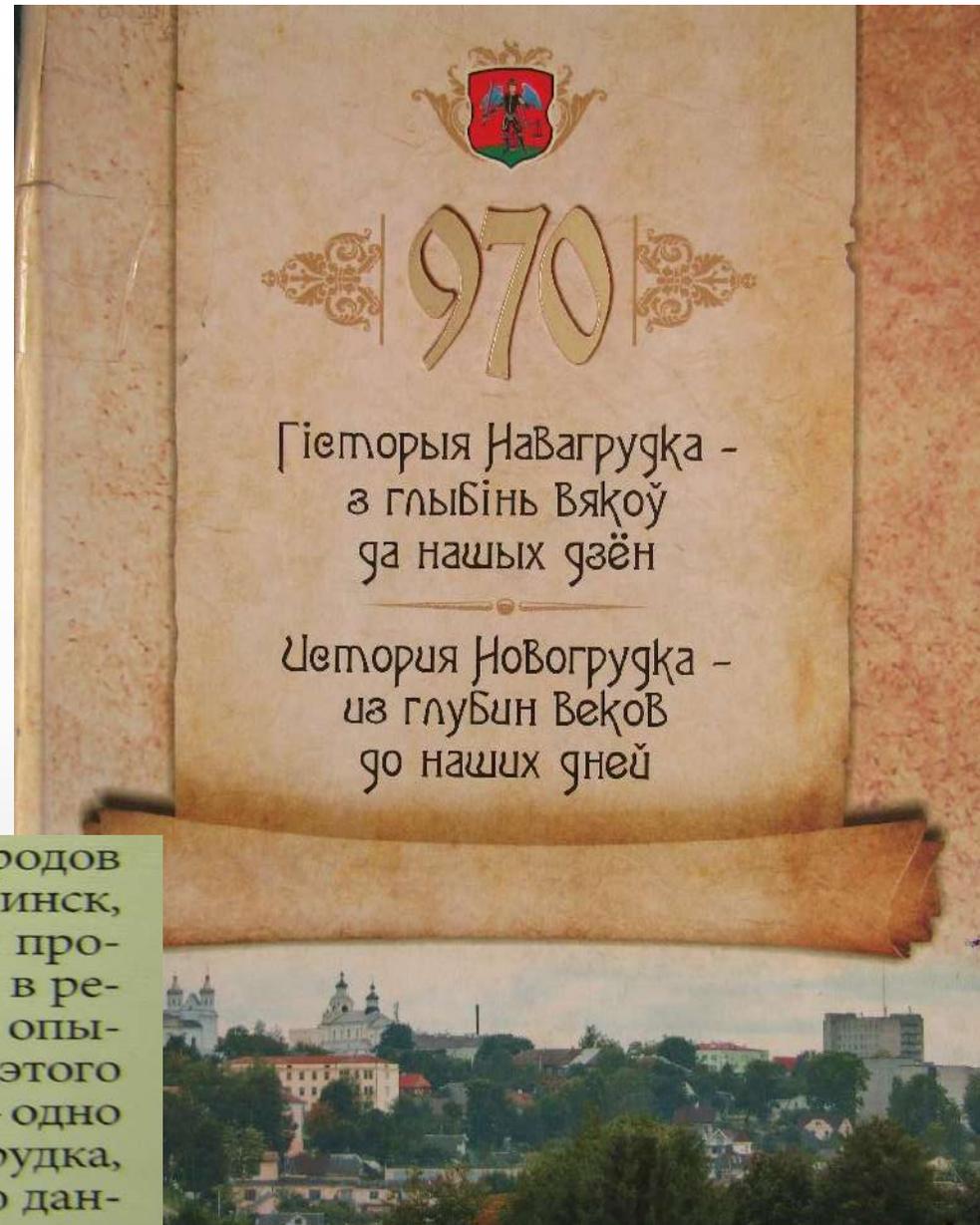
...

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь

А.Лукашэнка

Медаль
Францыска Скорины

Новоградчане, как и жители таких белорусских городов с давней и богатой историей, как Полоцк, Брест, Туров, Пинск, Гродно, Речица, Минск и многих других, гордятся своим прошлым. Оно по праву является живительным источником в решении сегодняшних дел. Преемственность исторического опыта – неотъемлемая черта нашего нынешнего развития. Без этого в полной мере нельзя достичь поставленных задач. В этом – одно из проявлений исторического оптимизма жителей Новоградка, как и других регионов Республики Беларусь. Выполнению данной благородной цели и посвящена эта книга.

М.П.Костюк. Вместо заключения: исторические корни оптимизма новоградчан./ История Новоградка – из глубин веков до наших дней. Минск : «Белстан», 2014. — С. 580.

История Новоградка – из глубин веков до наших дней. Минск : «Белстан», 2014. — 590с.

Новогрудский районный исполнительный комитет
Президиум Новогрудского районного Совета депутатов

РЕШЕНИЕ

22 июня 2009 г.

№ 82/459

г. Новогрудок

О занесении сведений в Книгу
Славы Новогрудского района

В соответствии с Положением о Книге Славы Новогрудского района и с целью формирования общественного признания и сохранения памяти о людях, своим трудом и активной общественной деятельностью внесших значительный вклад в производственно-экономическое и социально-культурное развитие района, прославивших Новогрудчину высокими достижениями, совершивших подвиг или героический поступок при защите Отечества, Новогрудский районный исполнительный комитет и президиум Новогрудского районного Совета депутатов РЕШИЛИ:

1. Занести в Книгу Славы Новогрудского района сведения о гражданах согласно приложению.

2. Контроль за выполнением настоящего решения возложить на заместителя председателя Новогрудского районного исполнительного комитета Груцу В.Д.

Председатель Новогрудского
районного исполнительного
комитета

А.К.Кулак

Председатель Новогрудского
районного Совета
депутатов

С.В.Чубрик

Приложение
к решению Новогрудского
районного исполнительного
комитета и президиума
Новогрудского районного
Совета депутатов
22.06.2009 № 82/459

СПИСОК

граждан, сведения о которых
занесены в Книгу Славы
Новогрудского района

Божко Никандр Иванович - пенсионер, бывший заведующий производственным участком колхоза имени Жданова, агроном колхоза «Принеманский» Новогрудского района. Награжден орденом Ленина, орденом Трудового Красного Знамени, орденом «Знак Почета».

Каган Джек (Идель) - бывший узник Новогрудского еврейского гетто в годы Великой Отечественной войны, участник партизанского движения в Беларуси. Организатор и активный участник работы по увековечению памяти жертв фашистского геноцида в период Холокоста в Новогрудке. Гражданин Великобритании. Проживает в Лондоне.

Касабуцкий Адам Антонович (посмертно) - бывший директор Новогрудского торгово-экономического техникума. Участник Великой Отечественной, Второй мировой войн. Заслуженный учитель БССР.

Костюк Михаил Павлович - белорусский историк. Академик Национальной Академии Наук Беларуси. Доктор исторических наук, профессор. Действительный член Центрально-Европейской академии наук и искусств. Бывший директор, заместитель директора, в настоящее время - заведующий отделом института истории Национальной Академии Наук Беларуси.

Кунашко Василий Сергеевич (посмертно) - бывший председатель колхоза имени Ленина Новогрудского района. Награжден орденом Октябрьской революции, двумя орденами Трудового Красного Знамени. Участник Великой Отечественной войны.

Николаев Николай Викторович - белорусский и российский историк, книговед. Доктор филологических наук. Заведующий отделом Российской Национальной библиотеки.

Олешкевич Федор Васильевич (посмертно) - белорусский нейрохирург. Академик Национальной Академии Наук Беларуси. Доктор медицинских наук, профессор. Бывший заведующий кафедрой Минского медицинского института, научный сотрудник Белорусского научно-

Костюк Михаил Павлович и председатель Новогрудского районного исполнительного комитета Анатолий Константинович Кулак.
Новогрудок. 2010 г.

Президиум Новогрудского районного Совета депутатов
Новогрудский районный исполнительный комитет

РЕШЕНИЕ

10 июня 2010 г.

№ 6/456

г. Новогрудок

О присвоении звания «Почетный гражданин Новогрудского района»

В соответствии с положением о звании «Почетный гражданин Новогрудского района» и с целью формирования общественного признания и сохранения памяти о людях, которые своим трудом и активной общественной деятельностью внесли значительный вклад в производственно-экономическое и социально-культурное развитие района, сохранение историко-культурного, духовного наследия, прославили Новогрудчину высокими достижениями, Новогрудский районный исполнительный комитет и президиум Новогрудского районного Совета депутатов РЕШИЛИ:

1. Одобрить список граждан на присвоение звания «Почётный гражданин Новогрудского района» согласно приложению.

2. Внести список граждан на присвоение звания «Почётный гражданин Новогрудского района» на рассмотрение Новогрудского районного Совета депутатов.

Председатель Новогрудского районного исполнительного комитета

Председатель Новогрудского районного Совета депутатов

С.В.Чубрик

Приложение
к решению Новогрудского районного исполнительного комитета и президиума Новогрудского районного Совета депутатов
10.06.2010 № 6/456

СПИСОК

граждан, которым присвоено звание «Почетный гражданин Новогрудского района»

Костюк

Михаил Павлович

- Белорусский историк. Академик Национальной академии наук Беларуси. Доктор исторических наук. Профессор. Действительный член Центральной Европейской академии наук и искусства, Международной академии наук Евразии.

Бывший директор Института истории Национальной академии наук Беларуси. Автор и редактор многих научных изданий по истории Беларуси. Внес значительный вклад в организацию исторической науки в Беларуси, изучение и сохранение историко-культурного наследия Новогрудчины. Занесен в Книгу Славы Новогрудчины. В настоящее время работает в Институте истории Национальной академии наук Беларуси.

Уроженец д. Мостище Новогрудского района. Проживает в г. Минске

Новае жыццё

НАВАГРУДСКАЯ МАСАВА-ПАЛІЦА

Гэтай падзеяй з кастрычніка 1939 года

Заўтра - Дзень вызвалення раёна ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў
Горад Навагрудка вызвалены 8 ліпеня 1944 года воінамі 231-тай танкавай брыгады (галоўнакомандзір К. І. Бойка) і 283-й стралковай дывізіі (галоўнакомандзір В. А. Кавалеву) у

ходзе Беларускай аперацыі, якую ажыццяўлялі войскі 2-га Беларускага фронту.
У той жа дзень і рэспубліка вызвалены жыхары Лодзьскіх ваен 69-га стралковага корпуса (генерал-маёр М. М. Мудытан) сумесна з партызанамі брыгады імя Дзяржынскага (камандзір К. Ф. Шапкин).

СВЯТОЕ І СВЕТЛАЕ СВЯТА НАША

Па волі народа, выказанай на референдуме, светлы дзень вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў стаў адначасова Днём Незалежнасці. У гэтым свая заканамернасць і сім볼іка.

Хваложна-фантэзій атрымалася шчырыя імя нараджэння заслужаных людзей, занесеных у Кнігу Славы Навагрудскага раёна і на расійскую Дошку Славы. У іх імя - перадавы вытворчасці, прадпрыемстваў, асабіста здарова, культура.

Былі ўрачына ўзнагароджаны асобамі, якім наддана званне "Ганаровы грамадзянін Навагрудскага раёна". З гэтай нагоды на мітангу выстулі наш земляк, акадэмік Нацыянальнай акадэміі навук М. П. Касцюк, які атрымаў такое званне. Ён сказаў, што з малой радзімай - Навагрудкам - яго заўсёды звязалі і будучы звязаныя самімі светлымі ўспамінамі і цёплым пачуццямі.

На мітангу за актыўную работу па патрыятычным выхаванні моладзі, усеабаўленні імяц зацікаўленых навуры, знак "За заслугі" другой ступені ўрачына гурце членаў грамадскага аб'яднання "Беларускі саюз ветэранаў вайны ў Афганістане".

У нашай дзяржаўнай незалежнасці складаны і доўгі гістарычны шлях. За яго змагаліся многія людзі, якія пацярпелі і загінулі ў ім.

3 ліпеня ў Навагрудку праводзілі мітанг прадстаўнікоў працоўнага калектыву, грамадзян і наладжанага арганізацыі "Група зацікаўленых грамадзян".

Шчыра пашанаваны землякі з Дня Незалежнасці ветэраны Вялікай Айчынскай вайны І. М. Кіптан, Дарчын, у Мілана Максімавіча за плённыя работы ў раёне, удзячны многім урагарадам: Аму з "е" медалі "Журав" на мітангу ўрачы старшыня райвыканкома А. К. Куля.

На дэманшэ М. П. Касцюк і дырэктар гісторыка-краязнаўчага музея Г. Г. Барысавіч пасля ўрачынага ўзнагароджвання ўрачына свечанымі ў Навагрудку 7 ліпеня 2010 года. Фота В. НАВАГРУДСКА

26 сакавіка адначасу ў свой 75-ы год нараджэння ядамы беларускай гісторыі, доктар гістарычных навук, акадэмік Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі, прафесар Міхаіл Паўлавіч Касцюк. Нарадзіўся ён у працоўнай сям'і ў вёсцы Масцішча Навагрудскага раёна Гродзенскай вобласці. Менш за ў гэтай вёсцы будучы акадэмік атрымаў пачатковую адукацыю.

Выдатны вучоны і настаўнік

Потым быта вучоба ў Рацямлянскай сям'і годзі. Міхаіл Паўлавіч з асаблівай цеплынёй раскавае пра выдатнага фізіка гэтай сям'і годзі Петра Арцёмавіча Андрэева. Паводле слоў Міхаіла Паўлавіча, гэта быў надзвычай строгі настаўнік, які пры гэтым у душы быў лрычым і, працяжы доўгае жыццё, выпусціў некалькі зборнікаў вершў.

Пасля сям'і годзі станаўленне асобы будучага акадэміка дубавалася ў Навагрудскім педагагічным вучылішчы, дзе на той час працаваў выдатны калектыв настаўнікаў. Так, беларускую літаратуру выкладаў паліч-

20 педагогаў і вучылася амаль паўтары сотні вучняў.

Неабавіва ён робіць першы крок на шляху вышэйшага педагагічнага гісторыя партыі пры ЦК КПБ.

Пачаў займацца ў школе ўжо на спадарожнай машыне паехаў у Гродзенскі педагагічны інстытут і здаў паспяхова ўступныя экзамены на гісторыка-філалагічны факультэт Гродзенскага дзяржаўнага педагагічнага ўніверсітэта імя Яна Купалы. Больш за паўстагоддзя мінула з часу навування ў інстытут, але і цяпер Міхаіл Паўлавіч з вялікай удзячнасцю раскавае пра сваіх педагогаў, выкладчыкоў беларускай літаратуры Аляксея Міхайлавіча Пяткевіча і рускай літаратуры Васіля Іванавіча Кавалова, гісторыі Віктара Аляксеевіча Баянкіна, Якава Наумавіча Мараша, Барыса Маркавіча Фіка, Дамітрыя Спрындонавіча Маркоўскага.

У снежні 1979 года М. П. Касцюк папяхова абараніў доктарскую дысертацыю па тэме "Дзейнасць Кампартыі Беларусі па дзяржаўна-палітычным выхаванні сям'інаў у перыяд будаўніцтва сацыялізму". Навуковым консультантам пры выкананні гэтага дысертацыйнага даследавання быў акадэмік Ілліна Міфодзеўвіч Ілліна.

Выдатна выкладчыкам перадава студэнтаў раёнай арганізацыі грамадскага аб'яднання "Беларусь" З. М. Шляшчэ.

У 1988 г. у 1988 г. М. П. Касцюк атрымаў дыплом сапраўднага акадэміка Цэнтральнай еўрапейскай акадэміі навук і мастацтва. Паводле рашэння Міжардскага навуковага савета Амерыканскага біяграфічнага інстытута, у 1999, 2002, 2005 гадах ён быў прызначаны членам савета. У 2009 г. імя М. П. Касцюка было занесена ў Кнігу славы Навагрудскага раёна, а ў 2010 г. ён быў абраны ганаровым грамадзянінам Навагрудскага раёна. У верасні 2010 года Міхаіл Паўлавіч атрымаў адну з найвышэйшых дзяржаўных узнагарод — медалі Францішка Скарыны.

ISSN 1994-0146
9 771994 014000 15040

Галоўны рэдактар Вадзім Аляксандравіч Кішчэў

Ад настаўніка да акадэміка

Нашы землякі

У Кнігу славы Навагрудскага раёна занесена імя Касцюка Міхаіла Паўлавіча - доктара гістарычных навук, прафесара, акадэміка. 26 сакавіка яму споўнілася 70 гадоў. Сёння ён жыве і працуе ў Мінску. Там жа, у сталіцы, жывуць і працуюць яго сыны, гадуюцца ўнукі. Жыццёвы шлях сямініка акадэміка пачынаўся на роднай ім Навагрудчыне.

Нарадзіўся Міхаіл Паўлавіч Касцюк 26 сакавіка 1940 года ў в. Масцішча. Маці, Марыя Дамітраўна (дзяўчынка прозвішча Зайко), родам з в. Галочына. Бацька, Павел Іосіфаўіч, уладальнік в. Масцішча, за "польскім часам" працаваў настаўнікам. У пасляваенны час, на які прыпалі школьныя гады Міхаіла Касцюка, у сям'і і даваліся тры дзеці, і жылі яны, як і працягнуўся ў той час, з уласнай гаспадаркі. Сам я мала чатыры гектары зямлі, сенажаць, карову, каця, іншую хатнюю жывёлу. З утварэннем у вёсцы ў 1949 годзе калгаса "Радзіма" гаспадарку аб'ядналі. Бацьку прызначылі калгасным брыгадзірам, маці працавала ў паліводстве.

Пачатковую адукацыю будучы акадэмік атрымаў у мясцовай школе, якая месцілася ў некалькіх вёсках в. Галочына. Прага да вучобы была, і адкуль ён працягнуў ужо ў Рацямлянскай пялюнай сярэдняй школе, у якую дабраўся пераважна пекатова за чатыры кіламетры ад роднай вёскі. Што вучоба падабалася ішла добра, сведчыць атрыманы павялічаны трамвай па выхадзе года. Жаданне сына працягнуць вучобу падтрымалі бацькі.

Паспяховае заканчэнне школы дало магчымасць Міхаілу Касцюку паступіць у 1954 годзе на вучобу ў Навагрудскае педагагічнае вучылішча, якое размяшчалася ў той час у будынку сучаснай пінназі 12. Сёння там працуюць школыны ўтвезд, дзе некалькі матэрыялаў прысвечаны біяграфіі М. Касцюка. Міхаіл Паўлавіч атрымаў дыплом сапраўднага акадэміка ў 1958 годзе.

Пасля заканчэння ў 1958 годзе вучылішча Міхаіл Касцюка як настаўніка пачатковых класаў напіраў працаваць у в. Кельме Шчырнаскага раёна. Аднак ужо восенню таго ж года ён стаў студэнтам гісторыка-

філалагічнага факультэта Гродзенскага дзяржаўнага педагагічнага інстытута імя Яна Купалы. Спачатку не было спынення. Давалася шукаць падрачоку - у летнія канікулы працаваў па даве змены ў пярэньскім лагэры інструктарам па фізыхаванні. Пазней за поспехі ў вучобе стаў атрымліваць павышаную спыненні, а часам і пільнаўню - імя Я. Купалы. Як выдатны студэнт - дыплом выпускніка з адзнакай. Заўважым, што сёння М. П. Касцюк як старшыня дзяржаўнай эканамічнай камісіі сам падпісвае дыпломны студэнт.

У студэнцкія часы Міхаіл Касцюк атрымаў першы асабіста навуковай працы, актыўна ўдзельнічаючы ў рабоце студэнцкага навуковага гуртка. На 5-м курсе прыняў удзел у сваёй першай навуковай сесіі, якая праводзілася ў Сельчаны з нагоды 100-гаддзя паўстання пад кіраваннем Кастуся Каліноўскага, дзе ўступіў з дакладам "Удзел сялян Слонімскага паўстання ў паўстанні 1863 года". Гэтай навуковай працай пазней прадстаўляўся на конкурсах у Мінску. У Маскве была адзначана грамадзі. Асабіста сфармавала ўнутраную зацікаўленасць М. П. Касцюка ў навукова-даследчай дзейнасці і прадзвінула яго далейшым жыццёвым накірункам.

Аднак сталую навуковую працу пачаў не адразу. Пасля заканчэння ў 1963 годзе інстытута вярнуўся на Навагрудчыну і ў свае 23 гады быў прызначаны на пасаду дырэктара Касцюкоўскай пялюнай сярэдняй школы, якая месцілася ў в. Барыска. Небаволь адміністрацыя іна-гаспадары возы.

Неўзабаве прызвалі ў рады Савецкай арміі. Служыў у Мінску. Пасля заканчэння тэрміновай ваеннай службы пераехаў у Гродна, дзе працаваў вызваленым скарватарам камясольскага арганізацыя Гродзенскага падінстытута. Праз год паступіў у аспірантуру інстытута.

Пасля заканчэння ў 1958 годзе вучылішча Міхаіл Касцюка як настаўніка пачатковых класаў напіраў працаваць у в. Кельме Шчырнаскага раёна. Аднак ужо восенню таго ж года ён стаў студэнтам гісторыка-

філалагічнага факультэта Гродзенскага дзяржаўнага педагагічнага інстытута імя Яна Купалы. Спачатку не было спынення. Давалася шукаць падрачоку - у летнія канікулы працаваў па даве змены ў пярэньскім лагэры інструктарам па фізыхаванні. Пазней за поспехі ў вучобе стаў атрымліваць павышаную спыненні, а часам і пільнаўню - імя Я. Купалы. Як выдатны студэнт - дыплом выпускніка з адзнакай. Заўважым, што сёння М. П. Касцюк як старшыня дзяржаўнай эканамічнай камісіі сам падпісвае дыпломны студэнт.

У студэнцкія часы Міхаіл Касцюк атрымаў першы асабіста навуковай працы, актыўна ўдзельнічаючы ў рабоце студэнцкага навуковага гуртка. На 5-м курсе прыняў удзел у сваёй першай навуковай сесіі, якая праводзілася ў Сельчаны з нагоды 100-гаддзя паўстання пад кіраваннем Кастуся Каліноўскага, дзе ўступіў з дакладам "Удзел сялян Слонімскага паўстання ў паўстанні 1863 года". Гэтай навуковай працай пазней прадстаўляўся на конкурсах у Мінску. У Маскве была адзначана грамадзі. Асабіста сфармавала ўнутраную зацікаўленасць М. П. Касцюка ў навукова-даследчай дзейнасці і прадзвінула яго далейшым жыццёвым накірункам.

Аднак сталую навуковую працу пачаў не адразу. Пасля заканчэння ў 1963 годзе інстытута вярнуўся на Навагрудчыну і ў свае 23 гады быў прызначаны на пасаду дырэктара Касцюкоўскай пялюнай сярэдняй школы, якая месцілася ў в. Барыска. Неўзабаве прызвалі ў рады Савецкай арміі. Служыў у Мінску. Пасля заканчэння тэрміновай ваеннай службы пераехаў у Гродна, дзе працаваў вызваленым скарватарам камясольскага арганізацыя Гродзенскага падінстытута. Праз год паступіў у аспірантуру інстытута.

М. ГАЙБА,
дырэктар Дома-музея
Адама Міцкевіча

Выставка подготовлена по документам учреждения
«Зональный государственный архив в г. Новогрудке»
с использованием документов учреждения «Государственный архив
общественных объединений Гродненской области», государственного
учреждения культуры «Новогрудский историко-краеведческий музей»,
частной коллекции, периодических изданий.